

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/256/2020
Identifikačné číslo spisu:	7615204380
Dátum vydania rozhodnutia:	21.04.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7615204380.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiteľovi: U. T., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom Z. nad Q. č. 7, o ustanovenie správcu dedičstva, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 8D/57/2015, o dovolaní zákonnej dedičky A. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. 2, N. court, C. W. XXXX, E. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 11. mája 2020 sp.zn. 1CoD/11/2019, takto

rozhodol:

Dovolenie odmieta.

Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č.k. 8D/57/2015-272 zo dňa 22. júla 2019 v spojení s opravným uznesením č.k. 8D/57/2015-309 zo dňa 11. novembra 2019 ustanovil K. T. za správcu dedičstva po poručiteľovi a zároveň mu určil jeho oprávnenia robiť po dobu konania o dedičstve úkony nevyhnutné na uchovanie majetkových hodnôt patriacich do dedičstva a vymedzil tento rozsah.

1.1 Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že poručiteľ zomrel ako vdovec so zanechaním závetu a listiny o vydedení svojich detí A. a X.. Závetom odkázal všetok svoj majetok A. T., nar. XX.XX.XXXX. Zákonné dedičky namietali platnosť listiny písanej poručiteľom a podali žalobu o určenie svojho dedičského práva. Konanie je vedené na súde prvej inštancie pod sp.zn. 2C/290/2016. Zákonné dedičky navrhli ustanoviť správcu dedičstva, a to brata poručiteľa Ing. S. T.. Závetná dedička navrhla ustanoviť správcu dedičstva, a to K. T., brata poručiteľa (svojho otca) uvádzajúc, že už hradí všetky náklady nevyhnutné na udržanie vecí, a to domu a má záujem na zachovaní vecí.

1.2 Súd prvej inštancie poukázal na to, že K. T., ktorého za správcu dedičstva ustanovil okrem toho, že je osobou blízkou poručiteľovi a závetnej dedičky, je reálny predpoklad, že má záujem, aby majetkové hodnoty poručiteľa boli uchované v čo najlepšom stave. Okrem toho je to osoba, ktorá od smrti

poručiťa obstaráva všetky záležitosti týkajúce sa domu, vie za aké služby a v akých výškach je potrebné vykonávať platby, vie ako funguje vykurovanie domu, ako treba v zimných mesiacoch dom temperovať, pozná všetky systémy kúrenia a vodovodnej konštrukcie, vrátane možnosti odstavenia, spustenia a podobne. Súd prihliadol aj na to, že od smrti poručiťa neboli doručené podnety od obce, kde sa nehnuteľnosti patriace do dedičstva po poručiťovi nachádzajú, ani od vlastníkov susediacich nehnuteľností, že na nehnuteľnostiach, ktoré do dedičstva patria je potrebné nevyhnutne niečo vykonať, zabezpečiť, pretože hrozí škoda alebo je ohrozený život alebo zdravie. Z týchto dôvodov ustanovil za správcu dedičstva súd prvej inštancie K. T., ktorému uložil nehnuteľnosti zabezpečiť a udržiavať v takom stave, aby bola zachovaná ich majetková hodnota. Vo vzťahu k motorovému vozidlu vymedzil jeho oprávnenia za účelom zachovania hodnoty tohto vozidla.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 11. mája 2020 sp.zn. 1CoD/11/2019 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Záonné dedičky ako aj závetná dedička sa dožadovali ustanovenia správcu v osobe bratov poručiťa, ktorí sú osobami blízkymi poručiťovi a majú záujem na tom, aby ostali majetkové hodnoty zachované. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne posúdil, že K. T. je osobou vhodnejšou z dôvodu, že od smrti poručiťa uhrádza všetky náklady spojené s majetkom a túto skutočnosť záonné dedičky nenamietali. Odvolací súd poukázal na to, že ustanovenie správcu dedičstva znamená v prevažnej miere povinnosti o majetok sa starať a udržiavať ho v neustrácajúcej sa hodnote a neznamená to, že by ustanovený správca mohol s týmto majetkom zle hospodáriť, pretože by to prekračovalo rámec jeho oprávnení, ktoré súd prvej inštancie vo svojom uznesení vymedzil. Záonné dedičky neprodukovali žiadne dôkazy o tom, že by K. T. nebol dôveryhodný v súvislosti s udržiavaním a spravovaním majetku, že by v obci nepožíval dobrú povesť a nič na tom nemení písomné prehlásenie susedy.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala záónná dedička A. T. (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP.

3.1 Dovolateľka poukázala na porušenie zásady rovnosti účastníkov konania, keď došlo k zvýhodneniu závetnej dedičky voči dovolateľke aj tým, že súd ustanovil za správcu dedičstva jej otca, ktorý sa bez právneho dôvodu zmocnil dedičstva po smrti poručiťa. Súd sa nezaoberal námietkami dovolateľky, prečo nemá byť K. T. ustanovený za správcu dedičstva ani skutočnosťou, že tento nezákonne aj so závetnou dedičkou užívali majetok z dedičstva po poručiťovi, čo dovolateľka dokazovala počas celého konania. Dovolateľka požiadala súdneho komisára aby poveril Ing. S. T. prevzatím starostlivosti o dom a zodpovednosti za poplatky, pričom po dohode s ním mala znášať všetky náklady súvisiace s nehnuteľnosťou. Najneskôr po vydaní uznesenia, ktorým súd odkázal záonné dedičky, aby uplatnili svoje právo na súde, mal postupovať v súlade s § 175e OSP. Súd neumožnil dovolateľke vstup do domu poručiťa. Súd bol povinný od počiatku prešetriť všetky relevantné skutočnosti pre zabezpečenie majetku poručiťa a tým zabezpečiť ochranu práv dedičov nariadením neodkladného opatrenia podľa § 175f OSP.

3.2 Z I. výroku súdu prvej inštancie vyplýva, že správca dedičstva je správcom celého dedičstva, pričom v rozpore s týmto výrokom je II. výrok, ktorý neukladá povinnosti k celému majetku z dedičstva po poručiťovi, ale sa obmedzuje len na povinnosti vo vzťahu k nehnuteľnosti a k motorovému vozidlu. Dovolateľka poukázala ďalej na to, že poučenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu je v rozpore s § 396 ods. 1 CMP.

3.3 Dovolateľka žiadala, aby Najvyšší súd SR zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a dovolateľke priznal nárok na náhradu trov konania. Dovolateľka zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa, keď súd ustanovil za správcu dedičstva osobu, ktorá sa nezákonne zmocnila dedičstva predtým ako bola ustanovená súdnym rozhodnutím za správcu dedičstva.

4. Závetná dedička vo vyjadrení k dovolaniu poukázala na to, že dovolateľka vo svojich vyjadreniach neuvádza konkrétny spôsob porušenia práva na spravodlivý proces tým, že by bola vylúčená z úkonu v konaní pred súdmi. Dovolaťka vyjadruje svoj nesúhlas s ustanoveným správcom dedičstva. Závetná dedička namietla včasnosť podania dovolania a splnenie podmienky 429 ods. 1 CSP. Na základe uvedeného navrhla dovolanie zamietnuť, resp. odmietnuť.

5. Dovolaťka vo vyjadrení zotrúvajúc na svojom dovolaní uviedla, že dovolanie bolo podané včas a boli splnené podmienky podľa § 429 ods. 1 CSP.

6. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 01. júla 2016 vzťahuje Civilný mimosporový poriadok. Podľa § 395 ods. 1 CMP, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 396 ods. 1 CMP konania o dedičstve začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. So skončením súdneho konania sa spájajú účinky, ktoré sa označujú ako právoplatnosť rozhodnutia. Právoplatnosťou rozhodnutia sa konanie o veci končí. V predmetnej veci bolo konanie o ustanovení správcu dedičstva právoplatne skončené vydaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, na základe čoho je podmienky prípustnosti dovolania potrebné posúdiť podľa Civilného mimosporového poriadku, na ktorý správne poukazoval odvolací súd v poučení napadnutého uznesenia.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie ako neprípustné treba odmietnuť.

8. Dovolaťka namietala porušenie zásady rovnosti účastníkov konania. Ďalej namietla, že súd v dedičskom konaní riadne nekonal a nezabezpečil majetok z dedičstva. Súd sa nezaoberal námietkami dovolateľky a predloženými dôkazmi, prečo nemá byť K. T. ustanovený za správcu dedičstva, ako ani to, že ustanovený správca aj so závetnou dedičkou užívali majetok z dedičstva po poručiťovi, tento majetok znehodnocovali a zmenšovali jeho hodnotu. Dovolaťka ďalej namietla rozpor I. a II. výroku uznesenia súdu prvej inštancie.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

10. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

11. V súvislosti s námietkou dovolateľky o pochybení súdu prvej inštancie v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie

všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 42/1993, R 125/1999, sp. zn. 3Cdo/108/2016, 5Cdo/244/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 01. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľky nedôvodná.

12. Dovolaťka ďalej namietla, že nebola zachovaná rovnosť strán v konaní. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o konanie o dedičstve normatívne upravené v CMP, zrejme mala dovolateľka na mysli čl. 4 CMP, podľa ktorého súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania (veta prvá). K čomu dovolací súd uvádza, že rovnosť pred súdom je výrazom rovnosti účastníkov (strán) civilného konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom znamenajú rovnaké postavenie účastníkov konania (procesných strán) pri aplikácii hmotných aj procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči každému účastníkovi konania (strane sporu). Zásada rovnosti účastníkov (strán) v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tomto prípade prebiehalo civilné konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (3Cdo/321/2015, 3Cdo/156/2016). Z obsahu spisu nevyplýva, že súdy porušili zásadu rovnosti účastníkov dedičského konania. Záonné dedičky boli riadne poučené o vydedení a o postupe v prípade námietok proti dôvodom vydedenia (č.l. 52, 53), tak záonné dedičky ako aj závetná dedička boli predvolané na pojednávanie na prejednanie dedičstva (č.l. 51 až 53), záonné dedičky boli poukazom na ich námietky proti platnosti záveru a listiny o vydedení, uznesením súdu odkázané na podanie žaloby proti závetnej dedičke o určenie svojho dedičského práva (č.l. 102), pričom nielen z komunikácie súdov s procesnými stranami, zo zápisníc o pojednávaniach, ale tiež z obsahu spisu ako celku vyplýva, že súd prvej inštancie im vytvoril rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci a k priebehu dedičského konania. Z ničoho nemožno vyvodit', že by narušil procesnú rovnosť účastníkov dedičského konania a že by niektorú z nich „procesne preferoval“. Za prejav porušenia zásady rovnosti účastníkov civilného konania nemožno považovať to, že sa súd nestotožnil s argumentáciou záónnych dedičiek a ich návrhom na osobu správcu dediča. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka neopodstatnene namietala porušenie zásady rovnosti účastníkov dedičského konania.

13. K námietkam dovolateľky ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 01. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže íť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 OSP), ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces. Dovolací súd zároveň poukazuje na to, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (R 24/2017). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

14. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, keď dospel k záveru,

že je vo výroku vecne správne a riadne odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštalácie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch rozhodnutí súdy nižších inštalácií jasne a zrozumiteľne vysvetľujú, prečo mali za to, že ustanovený správca je osobou vhodnejšou (bod 12 odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, bod 6 odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštalácie), odvolací súd zároveň poukázal na to, že ustanovenie správcu dedičstva znamená v prevažnej miere povinnosti, ustanovením dedičstva súd nerieši ako sa majú veci patriace do dedičstva užívať, súd prvej inštalácie vymedzil v II. výroku uznesenia rozsah správy. Dovolací súd dodáva, že správca dedičstva je povinný spravovať dedičstvo s náležitou starostlivosťou a ak porušením svojich povinností uložených zákonom alebo súdom spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa § 420 OZ. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadal vo svojom odôvodnení s podstatnými odvolacími námietkami. Nemôže byť preto dôvodná námietka dovolateľky, že uznesenie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06).

15. Dovolací súd poukazuje na to, že predmetom dovolacieho konania bolo konanie o ustanovení správcu dedičstva, preto sa nezaoberal námietkami ohľadom konania, resp. ňou tvrdeného nekonania súdu v dedičskom konaní vo vzťahu k nezabezpečeniu dedičstva, k nezabezpečeniu vstupu do domu poručiteľa ako ani tvrdeniami dovolateľky o odcudzení vecí patriacich poručiteľovi ustanoveným správcom a závetnou dedičkou.

16. Najvyšší súd v zmysle vyššie uvedeného odmietol dovolanie zákonnej dedičky podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

19. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP s použitím § 52 CMP.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.